

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรในอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

ตอนที่ 4 การใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตและการส่งเสริมมันสำปะหลังของเกษตรกร

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลัง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

n = 278

เพศ	สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย		134	48.2
หญิง		144	51.8

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 278

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 31	6	2.2
31 – 40	44	15.8
41 – 50	124	44.6
51 – 60	77	27.7
มากกว่า 60	27	9.7
Min = 19 ปี Max = 76 ปี Mean = 48.38 ปี S.D. = 9.129 ปี		
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	9	3.2
ประถมศึกษาปีที่ 4	102	36.7
ประถมศึกษาปีที่ 6	77	27.7
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	41	14.7
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)	38	13.7
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)	8	2.9
ปริญญาตรี	3	1.1
ประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลัง (ปี)		
น้อยกว่า 10	79	28.4
10 – 20	158	56.8
มากกว่า 20	41	14.8
Min = 1 ปี Max = 40 ปี Mean = 13.76 ปี S.D. = 9.087 ปี		

จากตารางที่ 4.1 พบว่า เกษตรกรมีสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ดังนี้
 เพศ พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 51.8) เป็นเพศหญิง และร้อยละ 48.2
 เป็นเพศชาย

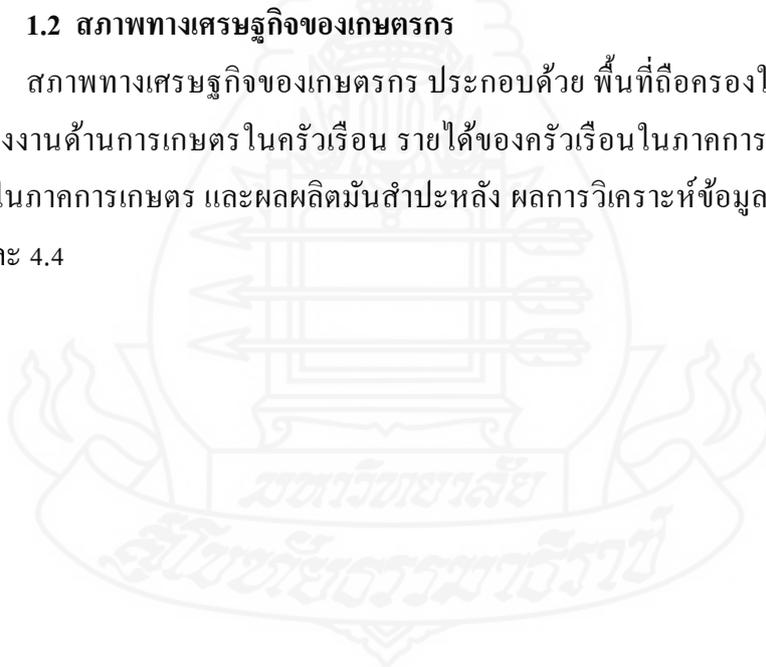
อายุ พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 44.6) มีอายุ 41 - 50 ปี รองลงมาร้อยละ 27.7 มีอายุ 51 - 60 ปี และมีส่วนน้อย (ร้อยละ 2.2) มีอายุน้อยกว่า 31 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 19 ปี สูงสุด 76 ปี และมีอายุเฉลี่ย 48.38 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 36.7) จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาร้อยละ 27.7 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีส่วนน้อย (ร้อยละ 1.1) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลัง พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 56.8) มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลัง 10 - 20 ปี รองลงมาร้อยละ 28.4 มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังน้อยกว่า 10 ปี และมีส่วนน้อย (ร้อยละ 14.8) มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังมากกว่า 20 ปี โดยมีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 40 ปี และมีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 13.76 ปี

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตร จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตร รายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตร และผลผลิตมันสำปะหลัง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.2 4.3 และ 4.4

ตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

n = 278		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน (คน)		
1	29	10.4
2	165	59.4
3	47	16.9
4	27	9.7
มากกว่า 4	10	3.6
Min = 1 คน Max = 6 คน Mean = 2.37 คน S.D. = 0.936 คน		
จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศชาย (คน)		
ไม่มี	20	7.2
1	183	65.9
2	59	21.2
3	12	4.3
4	4	1.4
Min = 1 คน Max = 4 คน Mean = 1.27 คน S.D. = 0.718 คน		
จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศหญิง (คน)		
ไม่มี	13	4.7
1	230	82.7
2	29	10.4
3	6	2.2
Min = 1 คน Max = 3 คน Mean = 1.10 คน S.D.= 0.478 คน		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 278		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตร		
ทำนา	193	69.4
ทำไร่	278	100.0
ไม้ผล	19	6.8
พืชผัก	3	1.1
ประมง	1	0.4
ปศุสัตว์	3	1.1
รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตร (บาทต่อปี)		
น้อยกว่า 60,001	53	19.1
60,001-100,000	59	21.2
100,001-150,000	46	16.5
150,001-200,000	38	13.7
200,001-250,000	25	9.0
มากกว่า 250,000	57	20.5
Min = 19,000 บาทต่อปี Max = 1,515,000 บาทต่อปี		
Mean = 179,398.56 บาทต่อปี S.D. = 170,073.522 บาทต่อปี		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 278		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตร		
ค่าปุ๋ย	278	100.0
ค่าสารกำจัดวัชพืช	278	100.0
ค่าสารกำจัดศัตรูพืช	136	48.9
ค่าแรงงาน	278	100.0
ค่าขนส่งผลผลิต	278	100.0
รายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตร (บาทต่อปี)		
น้อยกว่า 25,001	44	15.8
25,001 - 50,000	79	28.4
50,001 - 75,000	65	23.4
75,001 - 100,000	33	11.9
100,001 - 125,000	25	9.0
มากกว่า 125,000	32	11.5
Min = 3,300 บาทต่อปี Max = 1,040,000 บาทต่อปี		
Mean = 74,371.94 บาทต่อปี S.D. = 84,982.951 บาทต่อปี		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
n = 278		
ผลผลิตมันสำปะหลัง (ตันต่อไร่)		
น้อยกว่า 2.1	9	3.2
2.1-3.0	115	41.4
3.1-4.0	129	46.4
4.1-5.0	23	8.3
มากกว่า 5.0	2	0.7
Min = 2 ตันต่อไร่ Max = 6 ตันต่อไร่ Mean = 3.53 ตันต่อไร่		
S.D. = 0.690 ตันต่อไร่		
รายได้จากการปลูกมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา (บาท)		
น้อยกว่า 50,001	74	26.6
50,001 – 100,000	98	35.2
100,001 – 150,000	38	13.7
150,001 – 200,000	37	13.3
มากกว่า 200,000	31	11.2
Min = 15,000 บาท Max = 1,500,000 บาท		
Mean = 121,035.97 บาท S.D.= 128,393.540 บาท		
รายได้เฉลี่ย (บาทต่อไร่)		
น้อยกว่า 4,001	58	20.8
4,001 - 5,500	68	24.5
5,501-7,000	100	36.0
7,001-8,500	28	10.1
มากกว่า 8,500	24	8.6
Min = 2,000 บาทต่อไร่ Max = 75,000 บาทต่อไร่		
Mean = 6,258.27 บาทต่อไร่ S.D. = 5,072.733 บาทต่อไร่		

จากตารางที่ 4.2 พบว่า เกษตรกรมีสภาพทางเศรษฐกิจ ดังนี้

จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 59.4) มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน 2 คน รองลงมาร้อยละ 16.9 มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน 3 คน และส่วนน้อย (ร้อยละ 3.6) มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนมากกว่า 4 คน โดยมีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สูงสุด 6 คน และมีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.37 คน

จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศชาย พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 65.9) มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศชาย 1 คน รองลงมาร้อยละ 21.2 มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศชาย 2 คน และส่วนน้อย (ร้อยละ 1.4) มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศชาย 4 คน โดยมีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศชายต่ำสุด 1 คน สูงสุด 4 คน และมีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศชายเฉลี่ย 1.27 คน

จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศหญิง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.7) มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศหญิง 1 คน รองลงมา ร้อยละ 10.4 มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศหญิง 2 คน และส่วนน้อย (ร้อยละ 2.2) มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศหญิง 3 คน โดยมีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศหญิงต่ำสุด 1 คน สูงสุด 3 คน และมีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนที่เป็นเพศหญิงเฉลี่ย 1.10 คน

รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) มีรายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรจากการทำไร่ รองลงมาร้อยละ 69.4 มีรายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรจากการทำนา และส่วนน้อย (ร้อยละ 0.4) มีรายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรจากการประมง และเกษตรกรไม่ถึงหนึ่งในสาม (ร้อยละ 21.2) มีรายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตร 60,001 - 100,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 20.5 มีรายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรมากกว่า 250,000 บาทต่อปี และส่วนน้อย (ร้อยละ 9.0) มีรายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตร 200,001 - 250,000 บาทต่อปี โดยมีรายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรต่ำสุด 19,000 บาทต่อปี สูงสุด 1,515,000 บาทต่อปี และมีรายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรเฉลี่ย 179,398.56 บาทต่อปี

รายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) มีรายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตรจากค่าปุ๋ย ค่าสารกำจัดวัชพืช ค่าแรงงาน และค่าขนส่งผลผลิต รองลงมาร้อยละ 48.9 มีรายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตรจากค่าสารกำจัดศัตรูพืช

และเกษตรกรไม่ถึงหนึ่งในสาม (ร้อยละ 28.4) มีรายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตร 25,001 - 50,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 23.4 มีรายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตร 50,001 - 75,000 บาทต่อปี และส่วนน้อย (ร้อยละ 9.0) มีรายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตร 100,001 - 125,000 บาทต่อปี โดยมีรายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตรต่ำสุด 3,300 บาทต่อปี สูงสุด 1,040,000 บาทต่อปี และมีรายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตรเฉลี่ย 74,371.94 บาทต่อปี

ผลผลิตมันสำปะหลัง พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.4) มีผลผลิตมันสำปะหลัง 3.1 – 4.0 ตัน/ไร่ รองลงมาร้อยละ 41.4 มีผลผลิตมันสำปะหลัง 2.1 – 3.0 ตัน/ไร่ และส่วนน้อย (ร้อยละ 0.7) มีผลผลิตมันสำปะหลังมากกว่า 5 ตัน/ไร่ โดยมีผลผลิตมันสำปะหลังต่ำสุด 2 ตัน/ไร่ สูงสุด 6 ตัน/ไร่ และมีผลผลิตมันสำปะหลังเฉลี่ย 3.53 ตัน/ไร่

รายได้จากการปลูกมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา พบว่า เกษตรกรประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 35.2) มีรายได้จากการปลูกมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมา 50,001-100,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 26.6 มีรายได้จากการปลูกมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาน้อยกว่า 50,001 บาท และส่วนน้อย (ร้อยละ 11.2) มีรายได้จากการปลูกมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมามากกว่า 200,000 บาท โดยมีรายได้จากการปลูกมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาต่ำสุด 15,000 บาท สูงสุด 1,500,000 บาท และมีรายได้จากการปลูกมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาเฉลี่ย 121,035.97 บาท

รายได้เฉลี่ย พบว่า เกษตรกรประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 36.0) มีรายได้เฉลี่ย 5,501 - 7,000 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 24.5 มีรายได้เฉลี่ย 4,001 - 5,500 บาทต่อไร่ และส่วนน้อย (ร้อยละ 8.6) มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 8,500 บาทต่อไร่ โดยมีรายได้เฉลี่ยต่ำสุด 2,000 บาทต่อไร่ สูงสุด 75,000 บาทต่อไร่ และมีรายได้เฉลี่ย 6,258.27 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.3 ลักษณะการถือครองที่ดินในการทำการเกษตรของเกษตรกร

	n = 278	
ลักษณะการถือครองที่ดินในการทำการเกษตร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ของตนเอง	263	94.6
เช่า	107	38.5
ที่ดินทำฟรี	38	13.7

จากตารางที่ 4.3 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 94.6) มีการถือครองที่ดินในการทำการเกษตรเป็นของตนเอง รองลงมาร้อยละ 38.5 มีการถือครองที่ดินในการทำการเกษตรเป็นการเช่า และส่วนน้อย (ร้อยละ 13.7) มีการถือครองที่ดินในการทำการเกษตรเป็นที่ดินทำฟรี

ตารางที่ 4.4 จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรของเกษตรกร

n = 278		
จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ของตนเอง (ไร่)		
1 – 20	118	42.4
21 – 40	88	31.6
41-60	43	15.5
มากกว่า 60	14	5.0
Min = 3 ไร่ Max = 135 ไร่ Mean = 28.78 ไร่ S.D. = 20.027 ไร่		
เช่า (ไร่)		
1 – 20	69	24.8
21 - 40	30	10.8
41 - 60	5	1.8
มากกว่า 60	3	1.0
Min = 2 ไร่ Max = 140 ไร่ Mean = 21.88 ไร่ S.D. = 19.940 ไร่		
ที่ดินทำฟรี (ไร่)		
1 - 20	24	8.6
21 - 40	10	3.6
41 - 60	3	1.1
มากกว่า 60	1	0.3
Min = 3 ไร่ Max = 72 ไร่ Mean = 19.92 ไร่ S.D. = 14.888 ไร่		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n =278		
จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รวมทั้งหมด (ไร่)		
1 – 20	211	75.9
21 - 40	128	46.0
41 - 60	51	18.3
มากกว่า 60	18	6.4
Min = 5 ไร่ Max = 180 ไร่ Mean = 38.37 ไร่ S.D. = 26.201 ไร่		

จากตารางที่ 4.4 จะเห็นได้ว่า

จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นของตนเอง พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 42.4) มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นของตนเอง 1 - 20 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 31.6 มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นของตนเอง 21 - 40 ไร่ และส่วนน้อย (ร้อยละ 5.0) มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นของตนเองมากกว่า 60 ไร่ โดยมีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นของตนเองต่ำสุด 3 ไร่ สูงสุด 135 ไร่ มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นของตนเองเฉลี่ย 28.78 ไร่

จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นการเช่า พบว่า เกษตรกรไม่ถึงหนึ่งในสาม (ร้อยละ 24.8) มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นการเช่า 1 - 20 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 10.8 มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นการเช่า 21 - 40 ไร่ และส่วนน้อย (ร้อยละ 1.0) มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นการเช่ามากกว่า 60 ไร่ โดยมีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นการเช่าต่ำสุด 2 ไร่ สูงสุด 140 ไร่ มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นการเช่าเฉลี่ย 21.88 ไร่

จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นที่ดินทำฟรี พบว่า เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 8.6) มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นที่ดินทำฟรี 1 - 20 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 3.6 มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นที่ดินทำฟรี 21 - 40 ไร่ และส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.3) มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นที่ดินทำฟรี

มากกว่า 60 ไร่ โดยมีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินที่เป็นที่ดินในการทำการเกษตรทำฟริต่ำสุด 3 ไร่ สูงสุด 72 ไร่ มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรที่เป็นที่ดินทำฟริเฉลี่ย 19.92 ไร่

จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรทั้งหมด พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 75.9) มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรทั้งหมด 1 - 20 ไร่ รองลงมาร้อยละ 46.0 มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรทั้งหมด 21 - 40 ไร่ และส่วนน้อย (ร้อยละ 6.4) มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรมากกว่า 60 ไร่ โดยมีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรทั้งหมดต่ำสุด 5 ไร่ สูงสุด 180 ไร่ มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินในการทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 38.37 ไร่

ตารางที่ 4.5 พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตร

n =278		
พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรทั้งสิ้น (ไร่)		
น้อยกว่า 16	49	17.6
16 – 30	80	28.8
31 – 45	66	23.7
46 – 60	47	16.9
มากกว่า 60	36	13.0
Min = 5 ไร่ Max = 180 ไร่ Mean = 38.37 ไร่ S.D.= 26.201 ไร่		
ขนาดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งสิ้น(ไร่)		
น้อยกว่า 11	115	41.4
11 – 20	71	25.5
21 – 30	48	17.3
31 – 40	20	7.2
มากกว่า 40	24	8.6
Min = 3 ไร่ Max = 150 ไร่ Mean = 20.06 ไร่ S.D. = 17.044 ไร่		

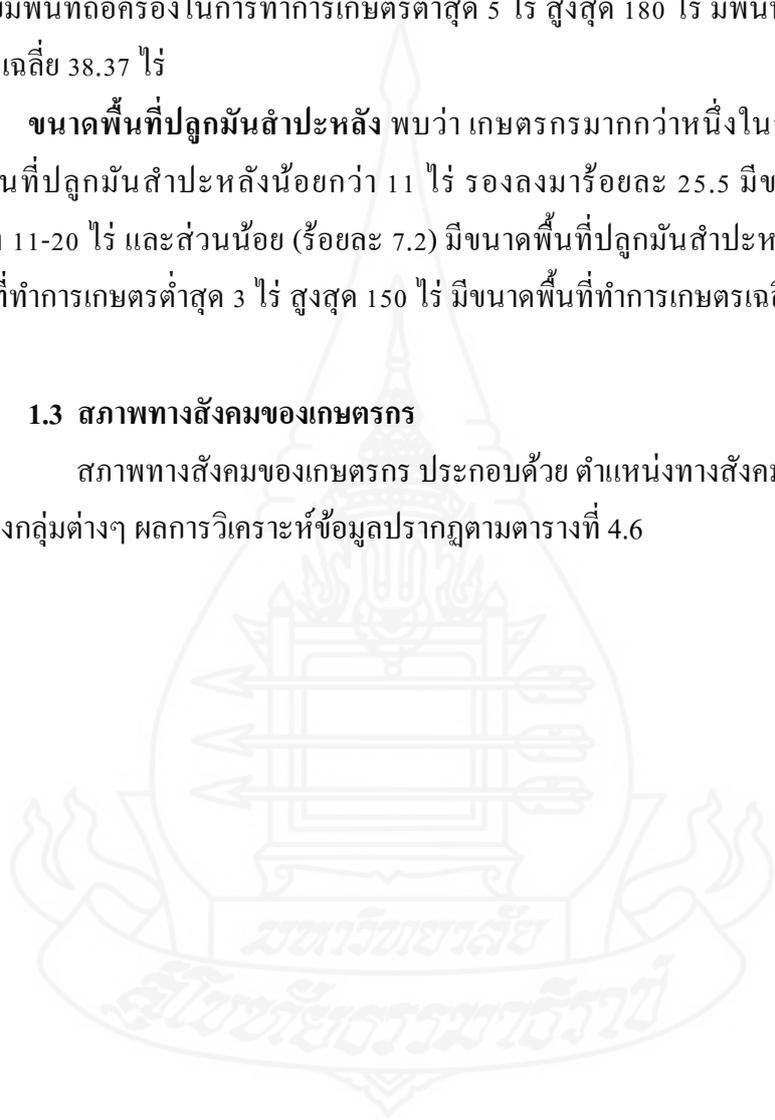
จากตารางที่ 4.5 จะเห็นได้ว่า

พื้นที่ถือครองในการทำการเกษตร พบว่า เกษตรกรประมาณเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 28.8) มีพื้นที่ถือครองในการทำการเกษตร 16 - 30 ไร่ รองลงมาร้อยละ 23.7 มีพื้นที่ถือครองในการทำการเกษตร 31 - 45 ไร่ และส่วนน้อย (ร้อยละ 13.0) มีพื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรมากกว่า 60 ไร่ โดยมีพื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรต่ำสุด 5 ไร่ สูงสุด 180 ไร่ มีพื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรเฉลี่ย 38.37 ไร่

ขนาดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง พบว่า เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 41.4) มีขนาดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังน้อยกว่า 11 ไร่ รองลงมาร้อยละ 25.5 มีขนาดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 11-20 ไร่ และส่วนน้อย (ร้อยละ 7.2) มีขนาดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 31-40 ไร่ โดยมีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 3 ไร่ สูงสุด 150 ไร่ มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 20.06 ไร่

1.3 สภาพทางสังคมของเกษตรกร

สภาพทางสังคมของเกษตรกร ประกอบด้วย ตำแหน่งทางสังคม และการเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 สภาพทางสังคมของเกษตรกร

n = 278		
สภาพทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่งทางสังคม		
ไม่มี	201	72.3
มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	77	27.7
ผู้ใหญ่บ้าน	8	2.9
อบต./อบจ.	5	1.8
คณะกรรมการกลุ่ม	26	9.4
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)	19	6.8
อื่น (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน,อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน)	27	9.7
สมาชิกของกลุ่มต่างๆ		
ไม่เป็น	123	44.2
เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	155	55.8
กลุ่มเกษตรกร	3	1.1
กลุ่มผู้ใช้น้ำ	9	3.2
กลุ่มสมาชิกลูกค้า ธกส.	128	46.0
สหกรณ์การเกษตร	14	5.0
สมาชิก ศจช.	13	4.7
อื่น (กองทุนหมู่บ้าน)	12	4.3

จากตารางที่ 4.5 พบว่า เกษตรกรมีสภาพทางสังคม ดังนี้

ตำแหน่งทางสังคม พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 72.3) ไม่มีตำแหน่งทางสังคม รองลงมา ร้อยละ 9.7 มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน มีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 9.4 6.8 2.9 และ 1.8) มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการกลุ่ม อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ผู้ใหญ่บ้าน และอบต./อบจ. ตามลำดับ

การเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.0) เป็นสมาชิกของกลุ่มสมาชิกลูกค้า ธ.ก.ส. รองลงมา ร้อยละ 5.0 เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตร มี

เพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 4.7 4.3 3.2 และ 1.1) เป็นสมาชิกสหจช. กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผู้ใช้น้ำ และกลุ่มเกษตรกร ตามลำดับ และเกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 44.2) ไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง

2.1 ความยุ่งยากของเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

การศึกษาระดับความยุ่งยากของเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร ประกอบด้วย การเตรียมดิน การเตรียมท่อนพันธุ์และแช่ท่อนพันธุ์ การปลูกและการดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ระดับความยุ่งยากของเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

n = 278

ประเด็น	ระดับความยุ่งยาก (จำนวน/ร้อยละ)					\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	1	2	3	4	5			
1. การเตรียมดิน	60 (21.6)	77 (27.7)	135 (48.6)	5 (1.8)	1 (0.3)	2.32	0.841	น้อย
2. การเตรียมท่อนพันธุ์ และแช่ท่อนพันธุ์						2.50	0.919	น้อย
-การเตรียมท่อนพันธุ์	43 (15.5)	92 (33.1)	124 (44.6)	18 (6.5)	1 (0.3)	2.43	0.842	น้อย
-การแช่ท่อนพันธุ์ ด้วยสารเคมี	56 (20.1)	97 (34.9)	90 (32.4)	32 (11.5)	3 (1.1)	2.38	0.968	น้อย
-การแช่ท่อนพันธุ์ด้วย สารชีวภัณฑ์	28 (10.1)	94 (33.8)	98 (35.3)	54 (19.4)	4 (1.4)	2.68	0.946	ปาน กลาง
3. การปลูกและการดูแล รักษา						2.71	0.984	ปาน กลาง
-การปลูกด้วย แรงงานคน	27 (9.7)	82 (29.5)	118 (42.4)	40 (14.4)	11 (4.0)	2.73	0.958	ปาน กลาง
-การปลูกด้วย เครื่องจักรกล	38 (13.7)	53 (19.1)	69 (24.8)	97 (34.9)	21 (7.5)	3.04	1.180	ปาน กลาง
-การใส่ปุ๋ยเคมี	43 (15.4)	122 (43.9)	102 (36.7)	8 (2.9)	3 (1.1)	2.30	0.803	น้อย
-การใส่ปุ๋ยอินทรีย์	44 (15.8)	114 (41.0)	106 (38.1)	9 (3.2)	5 (1.9)	2.34	0.847	น้อย

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 278

ประเด็น (ต่อ)	ระดับความยุ่งยาก (จำนวน/ร้อยละ)					\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
	1	2	3	4	5			
3. การปลูกและการดูแล								
รักษา (ต่อ)								
-การป้องกันกำจัดโรค พืชด้วยสารเคมี	38 (13.7)	87 (31.3)	100 (36.0)	38 (13.6)	15 (5.4)	2.66	1.049	ปาน กลาง
-การป้องกันกำจัดโรค พืชด้วยสารชีวภัณฑ์	15 (5.4)	62 (22.3)	123 (44.2)	65 (23.4)	13 (4.7)	3.00	0.929	ปาน กลาง
-การป้องกันกำจัด แมลงศัตรูพืชด้วย สารเคมี	44 (15.8)	90 (32.4)	84 (30.2)	39 (14.0)	21 (7.6)	2.65	1.132	ปาน กลาง
-การป้องกันกำจัด แมลงศัตรูพืชด้วยสาร ชีวภัณฑ์	20 (7.2)	60 (21.6)	107 (38.5)	76 (27.3)	15 (5.4)	3.02	0.998	ปาน กลาง
-การป้องกันกำจัด วัชพืชด้วยแรงงานคน	27 (9.7)	78 (28.1)	109 (39.2)	50 (18.0)	14 (5.0)	2.81	1.008	ปาน กลาง
-การป้องกันกำจัด วัชพืชด้วยสารเคมี	32 (11.5)	109 (39.2)	95 (34.2)	35 (12.6)	7 (2.5)	2.55	0.940	น้อย

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็น (ต่อ)	ระดับความยุ่งยาก (จำนวน/ร้อยละ)					\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	1	2	3	4	5			
4. การเก็บเกี่ยว						2.72	0.995	ปานกลาง
-การเก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคน	22 (7.9)	71 (25.6)	128 (46.0)	43 (15.5)	14 (5.0)	2.84	0.952	ปานกลาง
-การเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องจักรกล	45 (16.2)	79 (28.4)	105 (37.8)	38 (13.7)	11 (3.9)	2.61	1.038	ปานกลาง
รวมเฉลี่ยทั้งหมด						2.56	0.935	น้อย

จากตารางที่ 4.7 พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุ่งยากของเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับยุ่งยากน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.56) โดยเกษตรกรมีความคิดเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

1. การเตรียมดิน ภาพรวมอยู่ในระดับความยุ่งยากน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.32)

2. การเตรียมท่อนพันธุ์และแช่ท่อนพันธุ์ ภาพรวมอยู่ในระดับความยุ่งยากน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.50) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

2.1 ยุ่งยากในระดับปานกลาง จำนวน 1 ประเด็น คือ การแช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารชีวภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 2.68)

2.2 ยุ่งยากในระดับน้อย จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ การเตรียมท่อนพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 2.43) และการแช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารเคมี (ค่าเฉลี่ย 2.38)

3. การปลูกและการดูแลรักษา ภาพรวมอยู่ในระดับความยุ่งยากปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.71) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

3.1 ยุ่งยากในระดับปานกลาง จำนวน 7 ประเด็น ได้แก่ การปลูกด้วยเครื่องจักรกล (ค่าเฉลี่ย 3.04) การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชด้วยสารชีวภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 3.02) การป้องกันกำจัดโรคพืชด้วยสารชีวภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 3.00) การป้องกันกำจัดวัชพืชด้วยแรงงานคน (ค่าเฉลี่ย 2.81)

การปลูกด้วยแรงงานคน (ค่าเฉลี่ย 2.73) การป้องกันกำจัดโรคพืชด้วยสารเคมี (ค่าเฉลี่ย 2.66) และการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชด้วยสารเคมี (ค่าเฉลี่ย 2.65)

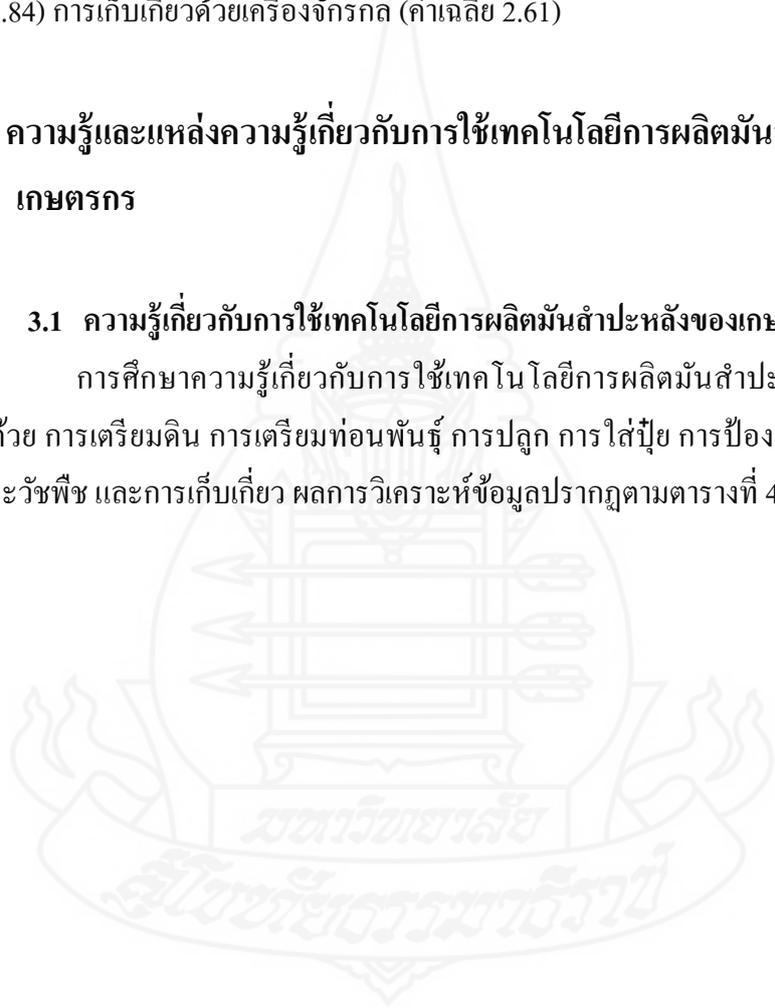
3.2 ยุ่งยากในระดับน้อย จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ การป้องกันกำจัดวัชพืชด้วยสารเคมี (ค่าเฉลี่ย 2.55) การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ (ค่าเฉลี่ย 2.34) และการใส่ปุ๋ยเคมี (ค่าเฉลี่ย 2.30)

4. การเก็บเกี่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับความยุ่งยากปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.72) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ยุ่งยากในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ประเด็น ได้แก่ การเก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคน (ค่าเฉลี่ย 2.84) การเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องจักรกล (ค่าเฉลี่ย 2.61)

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

3.1 ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร ประกอบด้วย การเตรียมดิน การเตรียมท่อนพันธุ์ การปลูก การใส่ปุ๋ย การป้องกันกำจัดโรค แมลงศัตรูพืชและวัชพืช และการเก็บเกี่ยว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

n = 278

ประเด็นความรู้	จำนวนผู้ตอบถูกตามหลักวิชาการ			อันดับ
	เฉลี่ย	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1.การเตรียมดิน				
1.1 การเตรียมพื้นที่ พื้นที่ดอนไม่จำเป็นต้อง ขร่อง ส่วนที่พื้นที่ต่ำควรขร่องปลูก สำหรับ พื้นที่ ลาดเอียงควรขร่องปลูกขวางแนวลาด เอียง	ถูก	194	69.8	10
2. การเตรียมท่อนพันธุ์				
2.1 พันธุ์ระยอง 72 มีลักษณะพันธุ์คือ ลำต้น โค้งงอเล็กน้อย สีเขียวเงิน ยอดอ่อนสีม่วง และไม่มีขนอ่อน มีปริมาณแป้งสูง (เฉลี่ย : พันธุ์ระยอง 72 มีลักษณะพันธุ์คือ ก้านใบสีทองเข้มลำต้นสีเขียวเงินแตกสีม่วง ข้างเล็กน้อย ท่อนพันธุ์มีความอยู่รอดถึงเก็บ เกี่ยวสูง)	ผิด	152	54.7	12
2.2 การเลือกใช้ท่อนพันธุ์ควรเลือกจากต้นที่ มีอายุ 8-12 เดือน และใช้ท่อนพันธุ์ที่ใหม่ สด ไม่บอบช้ำ ไม่มีโรคและแมลงทำลาย	ถูก	278	100.0	1
2.3 การแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง เป็น วิธีการป้องกันการระบาดของเชื้อแบคทีเรียที่ติด มากับท่อนพันธุ์	ถูก	272	97.8	3

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 278

ประเด็นความรู้(ต่อ)	จำนวนผู้ตอบถูกตามหลักวิชาการ			อันดับ
	เฉลย	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
3. การปลูก				
3.1 การปลูกมันสำปะหลัง ควรปลูกในช่วง ต้นฤดูแล้ง (เฉลย : การปลูกมันสำปะหลังควรปลูก ในช่วงต้นฤดูฝนหรือปลายฤดูฝน)	ผิด	201	72.3	9
3.2 การปลูกแบบปักท่อนพันธุ์เอียงให้มาก ที่สุดเป็นวิธีการปลูกที่ให้ผลผลิตสูง (เฉลย : การปลูกแบบปักท่อนพันธุ์ตรงหรือ ปักเอียงเล็กน้อย เป็นวิธีการปลูกที่ให้ผลผลิต สูง)	ผิด	251	90.3	5
3.3 ความลึกในการปักท่อนพันธุ์ควรปักลึก ลงในดินประมาณ 20 เซนติเมตร สำหรับการ ปลูกต้นฤดูฝน (เฉลย : ความลึกในการปักท่อนพันธุ์ควรปัก ลึกลงในดินประมาณ 5-10 เซนติเมตร สำหรับ การปลูกต้นฤดูฝน)	ผิด	186	66.9	11
3.4 พื้นที่ไร่จะใช้ระยะปลูกระหว่างแถว 80 -100 ซม. ระหว่างต้น 80 - 100 ซม.จะได้ จำนวน 1,600 - 2,500 ต้นต่อไร่	ถูก	232	83.5	7

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 278

ประเด็นความรู้(ต่อ)	จำนวนผู้ตอบถูกตามหลักวิชาการ			
	เฉลย	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อันดับ
4. การใส่ปุ๋ย				
4.1 วิธีการใส่ปุ๋ยเคมีหลังปลูกมันสำปะหลัง 1 - 2 เดือน ที่ถูกต้องคือการหว่านทั่วทั้งแปลง (เฉลย : วิธีการใส่ปุ๋ยเคมีหลังปลูกมันสำปะหลัง 1-2 เดือน ที่ถูกต้องคือ ขุดหลุมใส่สองข้างต้นระยะพุ่มใบแล้วกลบดิน)	ผิด	144	51.8	13
4.2 การใส่ปุ๋ยให้ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ ผสมกับปุ๋ยยูเรียและโปแทสเซียมคลอไรด์อย่างละ 10 กิโลกรัมต่อไร่	ถูก	222	79.9	8
5.การป้องกันกำจัดโรค แมลงศัตรูพืชและวัชพืช				
5.1 การป้องกันกำจัดวัชพืช ควรพ่นสารกำจัดวัชพืชทันทีหลังปลูกก่อนวัชพืชงอก หรือใช้จอบตากหรือใช้เครื่องจักรพรวนกำจัดวัชพืชระหว่างแถวปลูกเมื่อมันสำปะหลังอายุ 1 - 2 เดือน	ถูก	236	84.9	6

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 278

ประเด็นความรู้(ต่อ)	จำนวนผู้ตอบถูกตามหลักวิชาการ			อันดับ
	เฉลย	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
5.2 ไบเริ่มเป็นจุดเหลี่ยม น้ำนํ้าเหี่ยวคล้าย น้ำร้อนลวก ภายในลำต้นมีสีดำ เปลือกแตก ยางไหลตายลงมาจากยอด ระบาดมากในช่วง ฤดูฝนตกชุก คือลักษณะอาการของ โรคไบจุด สีน้ำตาล (เฉลย : โรคไบจุดสีน้ำตาล ลักษณะอาการไบ จุดค่อนข้างเหลี่ยมตามเส้นใบขนาด 3-15 มิลลิเมตร มีขอบชัดเจนในพันธุ์ที่อ่อนแอจะ ทำให้ใบเหลืองทั้งใบและใบร่วงเร็วกว่าปกติ และทำให้ต้นแคระแกร็นหรือตายได้)	ผิด	52	18.7	14
5.3 การระบาดไม่รุนแรงของเพลี้ยแป้งใน มันสำปะหลัง อายุ 1-4 เดือนให้ตัดยอดที่มี เพลี้ยแป้งเกาะอยู่ทิ้งแล้วพ่นสารฆ่าแมลง บริเวณที่พบ หากรุนแรงให้ถอนทิ้งทั้ง หมดแล้วนำไปทำลายนอกแปลง	ถูก	257	92.4	4
6. การเก็บเกี่ยว				
6.1 อายุการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังที่ เหมาะสมคือ 10 เดือน (เฉลย : อายุการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังที่ เหมาะสมคือ 12 เดือน)	ผิด	27	9.7	15
6.2 หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต (หัวสด) ควรรีบส่ง จำหน่ายทันที ไม่ควรทิ้งไว้นานเกิน 4 วัน เพราะหัวมันมันสำปะหลังจะเน่าเสียหาย	ถูก	278	100.0	1

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.8 มีดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง เมื่อนำผลคะแนนมาพิจารณาพบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ จากข้อคำถามที่เกษตรกรตอบได้ถูกต้องมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) การเลือกใช้ท่อนพันธุ์ควรเลือกจากต้นที่มีอายุ 8-12 เดือน และใช้ท่อนพันธุ์ที่ใหม่ สด ไม่บอบช้ำ ไม่มีโรคและแมลงทำลาย (2) หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต (หัวสด) ควรรีบส่งจำหน่ายทันที ไม่ควรทิ้งไว้นานเกิน 4 วัน เพราะหัวมันมันสำปะหลังจะเน่าเสียหาย (ร้อยละ 100.0 เท่ากัน) และ(3) การแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง เป็นวิธีการป้องกันการระบาดของเชื้อแบคทีเรียที่ติดมากับท่อนพันธุ์ (ร้อยละ 97.8)

ส่วนข้อที่เกษตรกรตอบผิดมากที่สุดหรือตอบถูกน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) อายุการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง ที่เหมาะสมคือ 10 เดือน (ร้อยละ 9.7) (2) ใบเริ่มเป็นจุดเหลี่ยม น้ำน้ำเหี่ยวคล้ายน้ำร้อนลวกภายในลำต้นมีสีดำ เปลือกแตกยางไหลตายลงมาจากยอด ระบาดมากในช่วงฤดูฝนตกราก คือลักษณะอาการของโรคใบจุดสีน้ำตาล (ร้อยละ 18.7) และ(3) วิธีการใส่ปุ๋ยเคมีหลังปลูกมันสำปะหลัง 1 - 2 เดือนที่ถูกต้องคือการหว่านทั่วทั้งแปลง (ร้อยละ 51.8)

3.2 ระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

การศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนในแต่ละข้อที่ตอบถูกต้องตามหลักวิชาการให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน แล้วรวมคะแนนทั้งหมด และนำคะแนนรวมของแต่ละคนมาจัดระดับความรู้ตามเกณฑ์ในการประเมิน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

คะแนน	ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
7 - 9	ปานกลาง	53	19.1
10 - 12	มาก	209	75.2
13 - 15	มากที่สุด	16	5.7

Min = 7 คะแนน Max = 14 คะแนน Mean = 10.74 คะแนน S.D. = 1.313 คะแนน

จากตารางที่ 4.9 ระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 75.2) มีความรู้มาก รองลงมา (ร้อยละ 19.1)

มีความรู้ปานกลาง และส่วนน้อย (ร้อยละ 5.7) มีความรู้มากที่สุด โดยมีคะแนนต่ำสุด 7 คะแนน และสูงสุด 14 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 10.74 คะแนน หรือมีความรู้เฉลี่ยระดับมาก

3.3 แหล่งความรู้และระดับการได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

การศึกษาแหล่งความรู้และระดับการได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร ประกอบด้วย แหล่งความรู้จากสื่อบุคคล แหล่งความรู้จากสื่อกลุ่ม และแหล่งที่มาความรู้จากสื่อมวลชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แหล่งความรู้และระดับการได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

แหล่งความรู้	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					— X	S.D.	ความ หมาย
	1	2	3	4	5			
	n = 278							
1. สื่อบุคคล						2.73	0.911	ปาน กลาง
ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน	30	48	112	72	16	2.99	1.048	ปาน
ผู้ใหญ่บ้าน	(10.8)	(17.3)	(40.3)	(25.9)	(5.7)			กลาง
เพื่อนบ้าน	8	42	163	58	7	3.05	0.758	ปาน
	(2.9)	(15.1)	(58.6)	(20.9)	(2.5)			กลาง
ญาติพี่น้อง	11	29	152	74	12	3.17	0.822	ปาน
	(4.0)	(10.4)	(54.7)	(26.6)	(4.3)			กลาง
เกษตรกรผู้นำ/ อาสาสมัครเกษตร	12	47	89	108	22	3.29	0.983	ปาน
	(4.3)	(16.9)	(32.0)	(38.9)	(7.9)			กลาง
เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรจากกรม ส่งเสริมการเกษตร (สำนักงานเกษตร อำเภอ/จังหวัด)	4	20	70	138	46	3.73	0.873	มาก
	(1.4)	(7.2)	(25.2)	(49.7)	(16.5)			
เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรของ อปท. (อบต., เทศบาล)	47	122	67	39	3	2.38	0.961	น้อย
	(16.9)	(43.9)	(24.1)	(14.0)	(1.1)			

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 278

แหล่งความรู้ (ต่อ)	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					— X	S.D.	ความ หมาย
	1	2	3	4	5			
1. สื่อบุคคล (ต่อ)								
เจ้าหน้าที่กรม	50	112	58	45	13	2.49	1.104	น้อย
วิชาการเกษตร	(18.0)	(40.2)	(20.9)	(16.2)	(4.7)			
พนักงานขายของ บริษัท	107	103	55	11	2	1.91	0.895	น้อย
	(38.5)	(37.0)	(19.8)	(4.0)	(0.7)			
เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานเอกชน (โรงแปง)	165	85	20	8	0	1.54	0.753	น้อย ที่สุด
	(59.3)	(30.6)	(7.2)	(2.9)	(0.0)			
2. สื่อกลุ่ม						1.94	0.730	น้อย
การประชุม	40	151	85	2	0	2.18	0.670	น้อย
	(14.4)	(54.3)	(30.6)	(0.7)	(0.0)			
การอบรม	7	80	130	55	6	2.90	0.816	ปาน กลาง
	(2.5)	(28.8)	(46.8)	(19.8)	(2.1)			
การศึกษาดูงาน	135	101	33	7	2	1.71	0.828	น้อย ที่สุด
	(48.6)	(36.3)	(11.9)	(2.5)	(0.7)			
แปลงสาธิต	159	96	17	5	1	1.54	0.724	น้อย ที่สุด
	(57.2)	(34.5)	(6.1)	(1.8)	(0.4)			
การสัมมนา	196	69	11	1	1	1.35	0.611	น้อย ที่สุด
	(70.5)	(24.8)	(3.9)	(0.4)	(0.4)			

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 278

แหล่งความรู้ (ต่อ)	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					— X	S.D.	ความ หมาย
	1	2	3	4	5			
3. สื่อมวลชน						2.05	0.798	น้อย
วิดีโอทัศน์ (VCD)	89 (32.0)	153 (55.1)	27 (9.7)	9 (3.2)	0 (0.0)	1.84	0.724	น้อย
นิทรรศการ	107 (38.5)	144 (51.8)	24 (8.6)	3 (1.1)	0 (0.0)	1.72	0.663	น้อย ที่สุด
รายการวิทยุทั่วไป	52 (18.7)	132 (47.5)	72 (25.9)	22 (7.9)	0 (0.0)	2.23	0.844	น้อย
รายการวิทยุชุมชน	53 (19.1)	128 (46.0)	82 (29.5)	15 (5.4)	0 (0.0)	2.21	0.812	น้อย
รายการโทรทัศน์	19 (6.8)	43 (15.5)	163 (58.6)	45 (16.2)	8 (2.9)	2.93	0.838	ปาน กลาง
แผ่นพับ/ใบปลิว	84 (30.2)	152 (54.7)	35 (12.6)	6 (2.1)	1 (0.4)	1.88	0.731	น้อย
หออกระจายข่าว	52 (18.7)	79 (28.4)	101 (36.3)	40 (14.4)	6 (2.2)	2.53	1.022	น้อย
หนังสือพิมพ์	128 (46.0)	106 (38.1)	35 (12.6)	8 (2.9)	1 (0.4)	1.73	0.816	น้อย ที่สุด
สื่ออิเล็กทรอนิกส์/ อินเทอร์เน็ต	192 (69.0)	58 (20.9)	22 (7.9)	6 (2.2)	0 (0.0)	1.43	0.731	น้อย ที่สุด
รวมเฉลี่ยทั้งหมด						2.24	0.813	น้อย

จากตารางที่ 4.10 พบว่า เกษตรกรมีแหล่งความรู้และระดับการได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.24) โดยเกษตรกรมีแหล่งความรู้และระดับการได้รับความรู้ในแต่ละประเด็นดังนี้

1. แหล่งความรู้จากสื่อบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.73) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

1.1 ได้รับความรู้ในระดับมากจาก 1 แหล่งความรู้ คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจากกรมส่งเสริมการเกษตร (สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด) (ค่าเฉลี่ย 3.73)

1.2 ได้รับความรู้ในระดับปานกลางจาก 4 แหล่งความรู้ ได้แก่ เกษตรกรผู้นำ/อาสาสมัครเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.29) ญาติพี่น้อง (ค่าเฉลี่ย 3.17) เพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.05) และผู้นำชุมชน เช่น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.99)

1.3 ได้รับความรู้ในระดับน้อยจาก 3 แหล่งความรู้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.49) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของ อปท. (อบต.,เทศบาล) (ค่าเฉลี่ย 2.38) และพนักงานขายของบริษัท (ค่าเฉลี่ย 1.91)

1.4 ได้รับความรู้ในระดับน้อยที่สุดจาก 1 แหล่งความรู้ คือ เจ้าหน้าที่ของบริษัทเอกชน (โรงแป้ง) (ค่าเฉลี่ย 1.54)

2. แหล่งความรู้จากสื่อกลุ่ม ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.94) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

2.1 ได้รับความรู้ในระดับปานกลางจาก 1 แหล่งความรู้ คือ การอบรม (ค่าเฉลี่ย 2.90)

2.2 ได้รับความรู้ในระดับน้อยจาก 1 แหล่งความรู้ คือ การประชุม (ค่าเฉลี่ย 2.18)

2.3 ได้รับความรู้ในระดับน้อยที่สุดจาก 3 แหล่งความรู้ ได้แก่ การศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 1.71) แพลตฟอร์ม (ค่าเฉลี่ย 1.54) และการสัมมนา (ค่าเฉลี่ย 1.35)

3. แหล่งความรู้จากสื่อมวลชน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.05) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

3.1 ได้รับความรู้ในระดับปานกลางจาก 1 แหล่งความรู้ คือ รายการโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 2.93)

3.2 ได้รับความรู้ระดับน้อยจาก 5 แหล่งความรู้ ได้แก่ หอกระจายข่าว (ค่าเฉลี่ย 2.53) รายการวิทยุทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.23) รายการวิทยุชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.21) แผ่นพับ/ใบปลิว (ค่าเฉลี่ย 1.88) และ วีดีทัศน์ (VCD) (ค่าเฉลี่ย 1.84)

3.3 ได้รับความรู้ในระดับน้อยที่สุดจาก 3 แหล่งความรู้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 1.73) นิตรสาร (ค่าเฉลี่ย 1.72) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย 1.43)

ตอนที่ 4 การใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

การศึกษาการใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร ประกอบด้วย พันธุ์มันสำปะหลัง การปลูกมันสำปะหลัง การดูแลรักษามันสำปะหลัง และการเก็บเกี่ยวและแหล่งจำหน่ายผลผลิตมันสำปะหลัง

4.1 พันธุ์มันสำปะหลัง

การศึกษาพันธุ์มันสำปะหลังของเกษตรกร ประกอบด้วย แหล่งที่มาของพันธุ์มันสำปะหลัง พันธุ์มันสำปะหลังที่ใช้ปลูก และการเตรียมท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 พันธุ์มันสำปะหลัง

n = 278		
พันธุ์มันสำปะหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งที่มาของพันธุ์มันสำปะหลัง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ชื่อพันธุ์	110	39.6
ได้รับแจกฟรี	102	36.7
เก็บท่อนพันธุ์เก่าใช้	201	72.3
พันธุ์มันสำปะหลังที่ใช้ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
พันธุ์เกษตรศาสตร์ 50	209	75.2
พันธุ์ระยอง 5	11	4.0
พันธุ์ระยอง 72	103	37.1
พันธุ์ระยอง 7	3	1.1
อื่นๆ (ระยอง 9, ระยอง 90 และหัวขบง)	26	9.4

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 278		
พันธุ์มันสำปะหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเตรียมท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง		
อายุท่อนพันธุ์ (วัน)		
1 – 5	278	100.0
ระยะเวลาการเก็บต้นพันธุ์ก่อนปลูก (วัน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10	19	6.8
อายุ 11 - 20	97	34.9
อายุ 21 – 30	140	50.4
อื่นๆ (มากกว่า 30 วัน)	22	7.9
การเตรียมท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง (ต่อ)		
ตัดท่อนพันธุ์ก่อนปลูก		
ตัดท่อนพันธุ์แบบตรง	273	98.2
ตัดท่อนพันธุ์แบบเฉียง	5	1.8
ความยาวท่อนพันธุ์ (เซนติเมตร)		
1 – 20	179	64.4
21 – 40	97	34.9
41 – 60	2	0.7
การแช่ท่อนพันธุ์		
แช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารเคมี	153	55.0
ไม่แช่ท่อนพันธุ์	125	45.0

จากตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพันธุ์มันสำปะหลัง ปรากฏผลดังนี้
 แหล่งที่มาของพันธุ์มันสำปะหลัง พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 72.3) มีแหล่งที่มา
 ของพันธุ์มันสำปะหลัง โดยการเก็บท่อนพันธุ์เก่าใช้ รองลงมา (ร้อยละ 39.6) ซื้อพันธุ์ และเกษตรกร
 หนึ่งในสาม (ร้อยละ 36.7) ได้รับแจกฟรี

พันธุ์มันสำปะหลังที่ใช้ปลูก พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 75.2) ปลูกมันสำปะหลังโดยใช้พันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 รองลงมาร้อยละ 37.1 ใช้พันธุ์ระยอง 72 (ร้อยละ 9.4) ใช้พันธุ์อื่นๆ (ระยอง 9, ระยอง 90 และหัวยบง) (ร้อยละ 4.0) ใช้พันธุ์ระยอง 5 และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.1) ใช้พันธุ์ระยอง 7

การเตรียมท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง พบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) มีการเก็บอายุท่อนพันธุ์ 1 - 5 วัน เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 50.4) มีระยะเวลาการเก็บต้นพันธุ์ก่อนปลูก 21 -30 วัน รองลงมาร้อยละ 34.9 ระยะเวลาการเก็บต้นพันธุ์ก่อนปลูก 11-20 วัน (ร้อยละ 7.9) ระยะเวลาการเก็บต้นพันธุ์ก่อนปลูกมากกว่า 30 วัน และ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 6.8) ระยะเวลาการเก็บต้นพันธุ์ก่อนปลูกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 วัน เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.2) มีการตัดท่อนพันธุ์ก่อนปลูกแบบตรง รองลงมา (ร้อยละ 1.8) มีการตัดท่อนพันธุ์ก่อนปลูกแบบเฉียง เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 64.4) มีการใช้ความยาวท่อนพันธุ์ 1 - 20 เซนติเมตร รองลงมาร้อยละ 34.9 การใช้ความยาวท่อนพันธุ์ 21 - 40 เซนติเมตร และเกษตรกรส่วนน้อยมาก (ร้อยละ 0.7) การใช้ความยาวท่อนพันธุ์ 41 - 60 เซนติเมตร เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 55.0) มีการแช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารเคมี และเกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.0) ไม่แช่ท่อนพันธุ์

4.2 การปลูกมันสำปะหลัง

การศึกษาการปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร ประกอบด้วย การเตรียมดิน ระยะปลูก การปลูก และวิธีการปลูก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 การปลูกมันสำปะหลัง

n = 278		
การปลูกมันสำปะหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเตรียมดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การไถตะ	203	73.0
การไถแปร	192	69.1
การไถระเบิดดินดาน	25	9.0
การไถซักร่องเดี่ยว	265	95.3
การไถซักร่องคู่	13	4.7

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 278		
การปลูกมันสำปะหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะปลูก (เมตร)		
1.0 x 1.0	177	63.7
1.2 x 1.0	24	8.6
1.2 x 1.2	11	4.0
อื่นๆ (0.5 x 1.0, 0.7 x 1.0 และ 0.8 x 1.0)	66	23.7
การปลูก		
แรงงานคน	278	100.0
วิธีการปลูก		
ใช้ท่อนพันธุ์แบบปักตั้งตรง	278	100.0

จากตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกมันสำปะหลัง ปรากฏผลดังนี้ การเตรียมดิน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.3) มีการเตรียมดินโดยการไถซักร่องเดี่ยว ร่องลงมาเกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 73.0) ไถตะ (ร้อยละ 69.1) ไถแปร และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 9.0 และ 4.7) มีการไถระเบิดดินดาน และไถซักร่องคู่ ตามลำดับ

ระยะปลูก พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 63.7) ใช้ระยะปลูก 1.0 x 1.0 เมตร ร่องลงมาร้อยละ 23.7 ใช้ระยะปลูกอื่นๆ (0.5 x 1.0 เมตร, 0.7 x 1.0 เมตร และ 0.8 x 1.0 เมตร) และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 8.6 และ 4.0) ใช้ระยะปลูก 1.2 x 1.0 เมตร และระยะปลูก 1.2 x 1.2 เมตร ตามลำดับ

การปลูก พบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) ใช้การปลูกด้วยแรงงานคน

วิธีการปลูก พบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) ใช้วิธีการปลูกโดยใช้ท่อนพันธุ์แบบปักตั้งตรง

4.3 การดูแลรักษามันสำปะหลัง

การศึกษาการดูแลรักษามันสำปะหลังของเกษตรกร ประกอบด้วย การกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ และการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.13 - 4.14

ตารางที่ 4.13 การดูแลรักษามันสำปะหลัง

n = 278

การดูแลรักษามันสำปะหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การกำจัดวัชพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
แรงงานคน	278	100.0
ใช้สารเคมี	278	100.0
การใส่ปุ๋ย		
แรงงานคน	278	100.0
ชนิดปุ๋ย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ปุ๋ยเคมี	275	98.9
ปุ๋ยอินทรีย์	139	50.0
ปุ๋ยน้ำ	59	21.2
การให้น้ำ		
น้ำฝน	268	96.4
น้ำคลอง	7	2.5
ระบบน้ำหยด	3	1.1

ตารางที่ 4.14 การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช

n = 278

โรคและแมลงศัตรูพืช	เกิดการระบาด		ไม่มีการดำเนินการ		มีการดำเนินการ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรคใบไหม้	40	14.4	18	6.5	22	7.9
โรคใบจุดสีน้ำตาล	23	8.3	8	2.9	15	5.4
โรครากเน่าหรือหัวเน่า	38	13.7	18	6.5	20	7.2
เพลี้ยแป้ง	103	37.0	24	8.6	79	28.4
ไรแดง	15	5.4	5	1.8	10	3.6

จากตารางที่ 4.13-4.14 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลรักษามันสำปะหลัง
ปรากฏผลดังนี้

การกำจัดวัชพืช พบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) กำจัดวัชพืชด้วยแรงงานคน
และใช้สารเคมี

การใส่ปุ๋ย พบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) ใส่ปุ๋ยโดยใช้แรงงานคน

ชนิดปุ๋ย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.9) ใส่ปุ๋ยเคมี รองลงมาร้อยละ 50.0 ใส่
ปุ๋ยอินทรีย์ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 21.2) ใส่ปุ๋ยน้ำ

การให้น้ำ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.4) อาศัยน้ำฝน และเกษตรกรส่วนน้อย
(ร้อยละ 2.5 และร้อยละ 1.1) อาศัยน้ำคลอง และระบบน้ำหยด ตามลำดับ

การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ
37.0) เกิดการระบาดของเพลี้ยแป้ง และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 14.4 13.7 8.3 และ 5.4) เกิดการ
ระบาดของโรคใบไหม้ โรครากเน่าหรือหัวเน่า โรคใบจุดสีน้ำตาล ไรแดง ตามลำดับ เกษตรกร
(ร้อยละ 8.6 6.5 6.5 2.9 และ 1.8) หากเกิดการระบาดของโรครากเน่าหรือหัวเน่า โรคใบไหม้ โรค
ใบจุดสีน้ำตาล ไรแดง และเพลี้ยแป้ง ตามลำดับ ไม่มีการดำเนินการ ส่วนเกษตรกร (ร้อยละ 28.4 7.9
5.4 และ 3.6) มีการฉีดสารป้องกันและกำจัดหากเกิดการระบาดของเพลี้ยแป้ง ไรแดง โรคใบจุดสี
น้ำตาล และโรคใบไหม้ ตามลำดับ และเกษตรกร (ร้อยละ 7.2) มีการถอนทิ้งหากเกิดการระบาดของ
ของโรครากเน่าหรือหัวเน่า

4.4 การเก็บเกี่ยวและการจำหน่ายผลผลิตมันสำปะหลัง

การศึกษาการเก็บเกี่ยวและการจำหน่ายผลผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร
ประกอบด้วย การเก็บเกี่ยว อายุผลผลิตที่เก็บเกี่ยว และแหล่งจำหน่ายผลผลิต ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ปรากฏตามตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 การเก็บเกี่ยว และการจำหน่ายผลผลิตมันสำปะหลัง

n = 278

การเก็บเกี่ยวและการจำหน่ายผลผลิตมันสำปะหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเก็บเกี่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
แรงงานคน	278	100.0
เครื่องจักรกล	216	77.7
อายุผลผลิตที่เก็บเกี่ยว (เดือน)		
6	6	2.2
8	69	24.8
10	104	37.4
12	65	23.4
อื่นๆ (11 เดือน)	34	12.2
แหล่งจำหน่ายผลผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ลานรับซื้อ	196	70.5
โรงแปง	157	56.5

จากตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวและการจำหน่ายผลผลิตมันสำปะหลัง ปรากฏผลดังนี้

การเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) เก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคน รองลงมา (ร้อยละ 77.7) เก็บเกี่ยวด้วยเครื่องจักรกล

อายุผลผลิตที่เก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.4) เก็บเกี่ยวผลผลิตที่อายุ 10 เดือน รองลงมา (ร้อยละ 24.8) เก็บเกี่ยวผลผลิตที่อายุ 8 เดือน (ร้อยละ 23.4) เก็บเกี่ยวผลผลิตที่อายุ 12 เดือน (ร้อยละ 12.2) เก็บเกี่ยวผลผลิตที่อายุ 11 เดือน และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.2) เก็บเกี่ยวผลผลิตที่อายุ 6 เดือน

แหล่งจำหน่ายผลผลิต พบว่า เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 70.5 และ 56.5) จำหน่ายผลผลิตที่ลานรับซื้อ และโรงแปง ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตและการส่งเสริมมันสำปะหลัง ของเกษตรกร

5.1 ปัญหาในการผลิตและการส่งเสริมมันสำปะหลังของเกษตรกร

การศึกษาระดับความรุนแรงของปัญหาในการผลิตและการส่งเสริมมันสำปะหลังของเกษตรกร ประกอบด้วย ด้านต้นทุนการผลิต ด้านการตลาด ด้านภัยธรรมชาติ ด้านเกษตรกร และด้านการส่งเสริมการเกษตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ระดับความรุนแรงของปัญหาในการผลิตและการส่งเสริมมันสำปะหลังของเกษตรกร

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					— X	S.D.	ความ หมาย
	1	2	3	4	5			
ด้านต้นทุนการผลิต						3.32	0.815	ปาน กลาง
-ค่าจ้างแรงงานสูง	1 (0.4)	16 (5.7)	95 (34.2)	125 (45.0)	41 (14.7)	3.68	0.807	มาก
-ค่าสารเคมีราคาแพง	1 (0.4)	7 (2.5)	50 (18.0)	163 (58.6)	57 (20.5)	3.96	0.720	มาก
-ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ราคาแพง	6 (2.1)	21 (7.6)	149 (53.6)	76 (27.3)	26 (9.4)	3.34	0.834	ปาน กลาง
-ค่าท่อนพันธุ์มัน สำปะหลังราคาแพง	53 (19.1)	120 (43.1)	80 (28.8)	22 (7.9)	3 (1.1)	2.29	0.901	น้อย

n = 278

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 278

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					— X	S.D.	ความ หมาย
	1	2	3	4	5			
	ด้านการตลาด							
-ขาดการซ้่งน้ำหนักที่ เที่ยงตรงจากแหล่งรับ ซื้อ	8 (2.9)	48 (17.3)	122 (43.9)	64 (23.0)	36 (12.9)	3.37	2.091	ปาน กลาง
-ขาดการรับซื้อตาม% แท้จริง	27 (9.7)	69 (24.8)	76 (27.3)	58 (20.9)	48 (17.3)	3.11	1.237	ปาน กลาง
-การหักค่าสิ่งเจือปน เกินความเป็นจริง	25 (9.0)	78 (28.1)	73 (26.3)	61 (21.9)	41 (14.7)	3.05	1.205	ปาน กลาง
-ราคาผลผลิตต่ำ	2 (0.7)	10 (3.6)	55 (19.8)	117 (42.1)	94 (33.8)	4.05	0.863	มาก
ด้านภัยธรรมชาติ						2.57	1.084	น้อย
-เกิดน้ำท่วม	24 (8.6)	58 (20.9)	122 (43.9)	31 (11.1)	43 (15.5)	3.04	1.135	ปาน กลาง
-เกิดฝนแล้ง	7 (2.5)	36 (13.0)	128 (46.0)	73 (26.3)	34 (12.2)	3.33	0.937	ปาน กลาง
-โรคใบไหม้	88 (31.7)	85 (30.6)	61 (21.9)	37 (13.3)	7 (2.5)	2.24	1.113	น้อย
-โรคใบจุดสีน้ำตาล	85 (30.6)	97 (34.9)	57 (20.5)	33 (11.9)	6 (2.1)	2.20	1.069	น้อย
-โรครากเน่าหรือหัวเน่า	82 (29.5)	78 (28.0)	69 (24.8)	38 (13.7)	11 (4.0)	2.35	1.154	น้อย

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 278

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					— X	S.D.	ความ หมาย
	1	2	3	4	5			
	-เพ็ญเป้ง	24 (8.6)	105 (37.8)	80 (28.8)	48 (17.3)			
-ไรแดง	111 (39.9)	88 (31.7)	45 (16.2)	24 (8.6)	10 (3.6)	2.04	1.110	น้อย
ด้านเกษตรกร						2.96	0.964	ปาน กลาง
-ขาดทักษะความ ชำนาญ/ประสบการณ์	22 (7.9)	64 (23.0)	146 (52.5)	32 (11.5)	14 (5.1)	2.83	0.915	ปาน กลาง
-มีทัศนคติในทางลบ ต่อเทคโนโลยี	25 (9.0)	76 (27.3)	98 (35.2)	73 (26.3)	6 (2.2)	2.85	0.982	ปาน กลาง
-ขาดความรู้ ความสามารถในการ จัดการ	19 (6.9)	59 (21.2)	101 (36.3)	90 (32.4)	9 (3.2)	3.04	0.970	ปาน กลาง
ด้านเกษตรกร (ต่อ)								
-ขาดการใช้ เทคโนโลยีที่ เหมาะสมกับพื้นที่	18 (6.5)	52 (18.7)	99 (35.6)	95 (34.2)	14 (5.0)	3.13	0.988	ปาน กลาง
ด้านการส่งเสริมการเกษตร						2.84	0.942	ปาน กลาง
-การส่งเสริม การเกษตรน้อย	16 (5.7)	85 (30.6)	141 (50.7)	30 (10.8)	6 (2.2)	2.73	0.812	ปาน กลาง
-ช่องทางการสื่อสาร น้อย	22 (7.9)	83 (29.9)	127 (45.7)	41 (14.7)	5 (1.8)	2.73	0.873	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 278

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					— X	S.D.	ความ หมาย
	1	2	3	4	5			
	-ขาดการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร	20 (7.2)	105 (37.8)	105 (37.8)	41 (14.7)			
-ประสิทธิภาพใน การสื่อสารน้อย	23 (8.3)	93 (33.4)	109 (39.2)	45 (16.2)	8 (2.9)	2.72	0.931	ปาน กลาง
-เจ้าหน้าที่มีไม่ เพียงพอกับเกษตรกร	21 (7.5)	42 (15.1)	92 (33.1)	63 (22.7)	60 (21.6)	3.36	1.192	ปาน กลาง
รวมเฉลี่ยทั้งหมด						3.02	1.031	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการผลิตและการส่งเสริมสินค้าปะหลัง โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับรุนแรงปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.02) โดยเกษตรกรมีปัญหาในแต่ละประเด็นดังนี้

1. ด้านต้นทุนการผลิต ภาพรวมอยู่ในระดับรุนแรงปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.32) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

1.1 มีปัญหาในระดับรุนแรงมากกว่า 2 ประเด็นปัญหา ได้แก่ ค่าสารเคมีราคาแพง (ค่าเฉลี่ย 3.96) และค่าจ้างแรงงานสูง (ค่าเฉลี่ย 3.68)

1.2 มีปัญหาในระดับรุนแรงปานกลางจาก 1 ประเด็นปัญหา ได้แก่ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงราคาแพง (ค่าเฉลี่ย 3.34)

1.3 มีปัญหาในระดับรุนแรงน้อยกว่า 1 ประเด็นปัญหา ได้แก่ ค่าท่อนพันธุ์มันสำปะหลังราคาแพง (ค่าเฉลี่ย 2.29)

2. ด้านการตลาด ภาพรวมอยู่ในระดับรุนแรงปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

2.1 มีปัญหาในระดับรุนแรงมากกว่า 1 ประเด็นปัญหา ได้แก่ ราคาผลผลิตต่ำ (ค่าเฉลี่ย 4.05)

2.2 มีปัญหาในระดับรุนแรงปานกลางจาก 3 ประเด็นปัญหา ได้แก่ ขาดการชั่งน้ำหนักที่เที่ยงตรงจากแหล่งรับซื้อ ขาดการรับซื้อจาก % แป้งจริง และการหักค่าสิ่งเจือปนเกินความเป็นจริง (ค่าเฉลี่ย 3.37 ค่าเฉลี่ย 3.11 และค่าเฉลี่ย 3.05) ตามลำดับ

3. ด้านภัยธรรมชาติ ภาพรวมอยู่ในระดับรุนแรงน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.57) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

3.1 มีปัญหาในระดับรุนแรงปานกลางจาก 3 ประเด็นปัญหา ได้แก่ เกิดฝนแล้ง เกิดน้ำท่วม และเพลิงไ้ระเบิด (ค่าเฉลี่ย 3.33 ค่าเฉลี่ย 3.04 และค่าเฉลี่ย 2.77) ตามลำดับ

3.2 มีปัญหาในระดับรุนแรงน้อยจาก 4 ประเด็นปัญหา ได้แก่ เกิดโรครากเน่าหรือหัวเน่าระบาด เกิดโรคใบไหม้ระบาด เกิดโรคใบจุดสีน้ำตาลระบาด และไรแดงระบาด (ค่าเฉลี่ย 2.35 ค่าเฉลี่ย 2.24 ค่าเฉลี่ย 2.20 และค่าเฉลี่ย 2.04) ตามลำดับ

4. ด้านเกษตรกร ภาพรวมอยู่ในระดับรุนแรงปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.96) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

4.1 มีปัญหาในระดับรุนแรงปานกลางทุกประเด็นปัญหา ได้แก่ ขาดการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ ขาดความรู้ความสามารถในการจัดการ มีทัศนคติในทางลบต่อเทคโนโลยี และขาดทักษะความชำนาญ/ประสบการณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.13 ค่าเฉลี่ย 3.04 ค่าเฉลี่ย 2.85 และค่าเฉลี่ย 2.83) ตามลำดับ

5. ด้านการส่งเสริมการเกษตร ภาพรวมอยู่ในระดับรุนแรงปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.84) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

5.1 มีปัญหาในระดับรุนแรงปานกลางทุกประเด็นปัญหา ได้แก่ เจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอกับเกษตรกร การส่งเสริมการเกษตรน้อย ช่องทางการสื่อสารน้อย ประสิทธิภาพในการสื่อสารน้อย และขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (ค่าเฉลี่ย 3.36 ค่าเฉลี่ย 2.73 ค่าเฉลี่ย 2.73 ค่าเฉลี่ย 2.72 และค่าเฉลี่ย 2.68) ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะในการผลิตและการส่งเสริมมันสำปะหลังของเกษตรกร

การศึกษาข้อเสนอแนะในการผลิตและการส่งเสริมมันสำปะหลังของเกษตรกร ประกอบด้วย ด้านต้นทุนการผลิต ด้านการตลาด ด้านภัยธรรมชาติ ด้านเกษตรกร และด้านการส่งเสริมการเกษตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ข้อเสนอแนะในการผลิตและการส่งเสริมมันสำปะหลังของเกษตรกร

n = 278

ข้อเสนอแนะในการผลิตและการส่งเสริมมันสำปะหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านต้นทุนการผลิต		
1. สนับสนุนปัจจัยการผลิต	30	10.8
2. อบรมให้ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง	12	4.3
3. ควรมีการควบคุมราคาปัจจัยการผลิต	38	13.7
ด้านการตลาด		
1. ควรจะเพิ่มจุดรับซื้อที่เป็นของหน่วยงานภาครัฐ	15	5.4
2. ควรมีจุดรับซื้อที่มีมาตรฐาน เป็นธรรม	16	5.8
3. รัฐบาลควรกำหนดราคารับซื้อหัวมันสด 2.50 - 3.00 บาท ต่อกิโลกรัม	47	16.9
ด้านภัยธรรมชาติ		
1. ฝนเทียม	24	8.6
2. แหล่งน้ำ	11	4.0
3. มีการประกันความเสียหายจากภัยธรรมชาติ	27	9.7
ด้านเกษตรกร		
1. อบรมให้ความรู้เทคโนโลยีใหม่ๆในการผลิตมันสำปะหลัง	18	6.5
2. ควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มหรือจัดตั้งสมาคมผู้ปลูกมัน สำปะหลัง	6	2.2
ด้านการส่งเสริมการเกษตร		
1. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้/อบรม/ สาธิตเกี่ยวกับการผลิตมันสำปะหลังอย่างสม่ำเสมอ	34	12.2
2. ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตร	3	1.1

จากตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการผลิตและการส่งเสริม
มันสำปะหลังของเกษตรกร ปรากฏผลดังนี้

ด้านต้นทุนการผลิต พบว่า เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 13.7) เสนอแนะให้ควรมีการ
ควบคุมราคาปัจจัยการผลิต รองลงมาเกษตรกร (ร้อยละ 10.8) เสนอแนะให้สนับสนุนปัจจัยการ
ผลิต และเกษตรกร (ร้อยละ 4.3) เสนอแนะให้อบรมให้ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิตมัน
สำปะหลัง

ด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 16.9) เสนอแนะให้รัฐบาลควร
กำหนดราคารับซื้อหัวมันสด 2.50 - 3.00 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาเกษตรกร (ร้อยละ 5.8)
เสนอแนะให้ควรมีจุดรับซื้อที่มีมาตรฐาน เป็นธรรมและเกษตรกร (ร้อยละ 5.4) เสนอแนะให้ควร
เพิ่มจุดรับซื้อที่เป็นของหน่วยงานภาครัฐ

ด้านภัยธรรมชาติ พบว่า เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 9.7) เสนอแนะให้มีการประกัน
ความเสียหายจากภัยธรรมชาติ รองลงมาเกษตรกร (ร้อยละ 8.6) เสนอแนะให้ทำฝนเทียมและ
เกษตรกร (ร้อยละ 4.0) เสนอแนะให้มีแหล่งน้ำ

ด้านเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 6.5) เสนอแนะให้อบรมให้ความรู้
เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิตมันสำปะหลัง และเกษตรกร (ร้อยละ 2.2) เสนอแนะให้ส่งเสริมให้มี
การรวมกลุ่มหรือจัดตั้งสมาคมผู้ปลูกมันสำปะหลัง

ด้านการส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 12.2) เสนอแนะให้
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้/อบรม/สาธิตเกี่ยวกับการผลิตมันสำปะหลังอย่างสม่ำเสมอ
และเกษตรกร (ร้อยละ 1.1) เสนอแนะให้มีศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตร